

**CENTRALNA BANKA CRNE GORE,
PODGORICA**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2013. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

CENTRALNA BANKA CRNE GORE, PODGORICA

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o ukupnom rezultatu	2
Iskaz o finansijskoj poziciji	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Iskaz o tokovima gotovine	5
Iskaz o ostvarenim prihodima	6
Napomene uz finansijske iskaze	7 - 40

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Savjetu Centralne banke Crne Gore, Podgorica

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Centralne banke Crne Gore, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka” ili „CBCG”), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2013. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

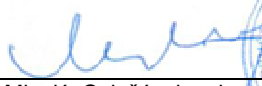
Mišljenje

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno finansijsku poziciju Centralne banke Crne Gore, Podgorica na dan i za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2013. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na napomenu 29. uz finansijske iskaze u kojoj je objelodanjeno da je članom 11. Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“ broj 40/10, 46/10 i 06/13) propisano da se kapital Centralne banke Crne Gore sastoji od osnovnog kapitala i rezervi. Članom 12. istog Zakona je definisano da Centralna banka ima osnovni kapital u visini od EUR 50,000 hiljada i da se povećanje osnovnog kapitala Centralne banke vrši iz sredstava opštih rezervi. Ukoliko sredstava opštih rezervi nijesu dovoljna za obezbjeđivanje utvrđenog iznosa povećanja osnovnog kapitala, nedostajuća sredstva mogu se obezbijediti iz budžeta Crne Gore. Osnovni kapital CBCG na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 40,000 hiljada i u cjelosti predstavlja novčani kapital. Nedostajući iznos osnovnog kapitala iznosi EUR 10,000 hiljada na dan 31. decembra 2013. godine. Naše mišljenje nije modificovano po navedenom pitanju.

Deloitte d.o.o
Podgorica
10. mart 2013. godine

Žarko Mionić, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 062, izdata 10. marta 2011. godine)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2013. godine
 (U hiljadama EUR)

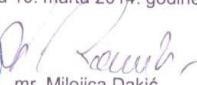
	Napomene	2013.	2012.
Prihodi od kamata	6a	2,840	2,706
Rashodi kamata	6b	(31)	(396)
Neto prihodi od kamata		<u>2,809</u>	<u>2,310</u>
Prihodi od naknada	7a	7,336	6,667
Rashodi naknada	7b	(227)	(179)
Neto prihodi od naknada		<u>7,109</u>	<u>6,488</u>
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		<u>9,918</u>	<u>8,798</u>
Ostali prihodi	8	886	801
Kursne razlike, neto	9	(31)	(10)
Gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, neto	10	(1,222)	(330)
Troškovi zaposlenih	11	(6,146)	(5,982)
Ostali troškovi poslovanja	12	(2,920)	(2,516)
NETO DOBITAK		<u>485</u>	<u>761</u>
Ostali rashodi		<u>(1,321)</u>	<u>(1,314)</u>
UKUPNO OSTVARENI RASHOD		<u>(836)</u>	<u>(553)</u>

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Potpisano u ime Centralne banke Crne Gore, Podgorica, dana 10. marta 2014. godine.

 dr Valentina Ivanović
 Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i
 kontroling

 mr Milojica Dakić
 Guverner Centralne banke Crne Gore

CENTRALNA BANKA CRNE GORE, PODGORICA

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembra 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
AKTIVA			
Gotovina i depoziti po viđenju	13	76,263	94,555
Oročeni plasmani kod stranih banaka	14	192,266	108,484
Finansijska sredstava raspoloživa za prodaju	15	101,769	89,876
Finansijska sredstava koja se drže do dospelja		16,589	16,727
Sredstva kod Međunarodnog monetarnog fonda	16	60,095	62,560
Kredit i avansi	17	1,039	1,064
Potraživanja	18	2,331	2,082
Investicione nekretnine	19	2,958	2,049
Nematerijalna ulaganja	20	165	219
Nekretnine, postrojenja i oprema	21	26,051	27,191
Dugoročna potraživanja od zaposlenih	22	1,729	1,770
Zalihe	23	600	605
Ostala sredstva	24	313	333
Ukupno aktiva		<u>482,168</u>	<u>407,515</u>
PASIVA			
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	25	357,143	266,945
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	26	5,040	16,795
Obaveze prema Međunarodnom monetarnom fondu	27	60,174	62,643
Ostale obaveze	28	1,003	1,002
Ukupno obaveze		<u>423,360</u>	<u>347,385</u>
KAPITAL			
	29		
Osnovni kapital		40,000	39,648
Opšte rezerve		634	500
Specijalne rezerve		263	263
Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		19,482	19,688
Revalorizacione rezerve za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		(2,263)	(942)
Neraspoređena dobit		692	973
Ukupno kapital		<u>58,808</u>	<u>60,130</u>
Ukupno pasiva		<u>482,168</u>	<u>407,515</u>
VANBILANSNA EVIDENCIJA		<u>52,631</u>	<u>64,184</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembar 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	Osnovni kapital	Opšte rezerve	Specijalne rezerve	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacione rezerve za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2012. godine	35,003	326	165	19,895	372	4,922	60,683
Prenos neraspoređene dobiti (Napomena 29)	4,645	174	98	-	-	(4,917)	-
Smanjenje revalorizacionih rezervi	-	-	-	(207)	-	207	-
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	(1,314)	-	(1,314)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	761	761
Stanje na dan 31. decembra 2012. godine	39,648	500	263	19,688	(942)	973	60,130
Stanje na dan 01. januara 2013. godine	39,648	500	263	19,688	(942)	973	60,130
Prenos neraspoređene dobiti (Napomena 29)	352	134	-	-	-	(486)	--
Smanjenje revalorizacionih rezervi	-	-	-	(206)	-	206	--
Raspodjela dobiti u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti za 2012. godini i Protokolom o načinu izmirivanje međusobnih obaveza (Napomena 29)	-	-	-	-	-	(486)	(486)
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	(1,321)	-	(1,321)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	485	485
Stanje na dan 31. decembar 2013. godine	40,000	634	263	19,482	(2,263)	692	58,808

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	2013.	2012.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Primljene kamate		2,868	2,433
Primljene naknade		7,154	6,323
Ostali prilivi		534	689
Plaćene kamate		(50)	(408)
Plaćene naknade		(227)	(180)
Realizovana razlika u fer vrijednosti sredstava raspoloživih za prodaju		(1,222)	(330)
Plaćanja zaposlenima		(6,452)	(5,737)
Plaćanja dobavljačima		(2,047)	(2,192)
<i>Neto priliv gotovine prije promjena poslovne aktive i obaveza</i>		558	598
Promjena poslovne aktive i obaveza			
Smanjenje kredita i avansa		45	152
Povećanje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(12,045)	(12,961)
Smanjenje/(povećanje) finansijskih sredstava do dospijeca		137	(16,726)
Povećanje računa banaka i drugih finansijskih institucija (Smanjenje)/povećanje računa Vlade i drugih državnih organizacija		89,816	38,820
		(12,565)	5,776
<i>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>		65,946	15,659
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Nabavka osnovnih sredstava		(425)	(283)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		(425)	(283)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>		-	-
Efekat kursnih razlika		(31)	(10)
Neto povećanje u gotovini i gotovinskim ekvivalentima		65,490	15,366
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine		203,039	187,673
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	31	268,529	203,039

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O OSTVARENIM PRIHODIMA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Neto dobit		485	761
Promjena fer vrijednosti sredstava raspoloživih za prodaju	15	(1,321)	(1,314)
Ostali ostvareni rashodi		(1,321)	(1,314)
Ukupno ostvareni prihodi		(836)	(553)

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: „Banka“ ili „CBCG“) osnovana je Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 52/00, 53/00, 47/01,4/05), koji je Skupština Crne Gore donijela u novembru 2000. godine.

Skupština Crne Gore donijela je novi Zakon o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, br. 40/10, 46/10 i 6/13) u julu 2010. godine (u daljem tekstu: „novi Zakon o CBCG“). Ovim zakonom utvrđeno je da CBCG nastavlja sa radom po tom zakonu.

Status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija CBCG uređeni su Ustavom Crne Gore i Zakonom o CBCG.

Odredbama člana 143. Ustava Crne Gore propisano je da je CBCG samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema i da Centralnom bankom Crne Gore upravlja Savjet Centralne banke, a rukovodi guverner Centralne banke.

Novim Zakonom o CBCG stvorene su pravne pretpostavke za usklađivanje statusa, ciljeva, funkcija i organizacije CBCG sa članom 143. Ustava Crne Gore, na način kojim se optimalno unaprjeđuje upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom i istovremeno, obezbjeđuje očuvanje nezavisnosti CBCG.

Ovim zakonom je ostvarivanje funkcija CBCG i njeno poslovanje usklađeno sa opštim principima koji se odnose na poslovanje nacionalnih centralnih banaka utvrđenih relevantnim propisima Evropske unije, i to odredbama Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije (članovi 119., 123. i 127. do 133.) i odredbama Protokola broj 4. o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.

Novim Zakonom o CBCG utvrđeno je da su funkcije CBCG da:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti;
- 2) izdaje dozvole i odobrenja za rad banaka i finansijskih institucija i vrši kontrolu banaka i finansijskih institucija;
- 3) sprovodi postupak stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija u skladu sa Zakonom;
- 4) uređuje platni promet u zemlji i sa inostranstvom i kontroliše obavljanje platnog prometa;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 9) vrši makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platnobilansne analize i daje preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;
- 12) uspostavlja informacioni sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;
- 13) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;
- 14) prima depozite banaka, državnih organa i organizacija, finansijskih institucija i drugih lica u skladu sa propisima;
- 15) otvara račune banaka i finansijskih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacija koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;
- 16) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlašćena ovim i drugim zakonom;
- 17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2013. godine****1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)**

Novim Zakonom o CBCG je i detaljno uređeno ostvarivanje funkcija Centralne banke i njeno poslovanje, a naročito:

- monetarni i drugi instrumenti;
- međunarodne rezerve Crne Gore;
- obezbjeđivanje i zaštita novčanica i kovanog novca i otkup rijetkog i originalnog novca;
- odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- platni promet i platni sistemi;
- prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- odnosi Centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- kapital, imovina, prihodi i rashodi CBCG;
- interna revizija CBCG.

Na osnovu novog Zakona o CBCG, Skupština Crne Gore imenovala je sredinom oktobra 2010. godine prvog guvernera CBCG. Dva viceguvernera i četiri "spoljna" člana Savjeta CBCG imenovana su do kraja oktobra 2010. godine, tako da je novoimenovani Savjet CBCG otpočeo sa radom početkom novembra 2010. godine.

U vezi sa kapitalom i rezervama CBCG, odredbama članova 11., 12. i 13. novog Zakona o CBCG utvrđeno je sljedeće:

- kapital CBCG se sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- CBCG ima osnovni kapital u visini od 50 miliona EUR;
- osnovni kapital CBCG je u državnoj svojini;
- osnovni kapital se može povećati u visini koju predloži CBCG, a odobri Vlada iz sredstava budžeta Crne Gore;
- rezerve CBCG se sastoje iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi, s tim da se opšte rezerve koriste za pokriće gubitka u poslovanju Centralne banke;
- specijalne rezerve CBCG može formirati, nakon konsultacija sa Vladom, za pokriće određenih konkretnih troškova u svom poslovanju.

Visina osnovnog kapitala u iznosu od 50 miliona EUR utvrđena je Ustavom Crne Gore radi stvaranja odgovarajućih materijalnih pretpostavki za ostvarivanje utvrđenih funkcija Centralne banke. Naime, odgovornost Centralne banke za finansijsku i monetarnu stabilnost, koja pretpostavlja korišćenje raspoloživih monetarnih i drugih instrumenata u datim okolnostima (davanja kredita bankama, operacije na otvorenom tržištu, uloga kreditora u krajnjoj instanci i slično), kao i stvaranje uslova za sprovođenje i ostalih funkcija Centralne banke, nametnulo je potrebu utvrđivanja visine osnovnog kapitala u predviđenom iznosu.

U vezi sa obezbjeđivanjem osnovnog kapitala u iznosu od 50 miliona EUR, odredbama člana 90. novog Zakona o CBCG utvrđen je način obezbjeđivanja tog iznosa sredstava, i to: iz sredstava osnivačkog kapitala Centralne banke utvrđenog Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 52/00 i 47/01) i iz generalnih rezervi kojima raspolaže Centralna banka na dan stupanja na snagu ovog Zakona. Ukoliko ova sredstva ne budu dovoljna za obezbjeđenje osnovnog kapitala Centralne banke, nedostajući iznos sredstava obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Sjedište Centralne banke je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 7, 20000 Podgorica.

Na dan 31. decembra 2013. godine Banka ima 333 zaposlena radnika (31. decembra 2012. godine: 333 zaposlenih).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Ovi finansijski iskazi su sastavljeni za opštu upotrebu, a u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

(a) Izjava o usklađenosti finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), odobrenim od strane Međunarodnog komiteta za računovodstvene standarde.

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva upotrebu određenih računovodstvenih procjena i procjena rukovodstva Banke u procesu primjene računovodstvenih politika Banke. Područja koja zahtijevaju viši stepen procjene ili složenosti ili područja u kojima su pretpostavke i procjene od velikog značaja za finansijske iskaze, objelodanjena su u napomeni 2.1.(d).

Računovodstvene politike u skladu sa MSFI objelodanjene u narednim pasusima su dosljedno primijenjene od strane Banke za sve periode prikazane u priloženim finansijskim iskazima.

(b) Osnove za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski iskazi sastavljeni su prema principu istorijskog troška, koji je modifikovan revalorizacijom finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, nekretnina i opreme i drugih finansijskih sredstava i obaveza (uključujući izvedene finansijske instrumente) po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak, po principu stalnosti poslovanja.

(c) Funkcionalna i iskazna valuta

Priloženi finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama EUR, što je i funkcionalna valuta Banke. Svi finansijski podaci su iskazani u hiljadama EUR i zaokruženi na najbližu hiljadu.

(d) Korišćenje procjenjivanja i pretpostavki

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utiču na efekte primjenjivanja politika, prikazane iznose aktive i pasive, i na prikazane iznose prihoda i rashoda tokom iskaznog perioda. Procjene i prosuđivanja se donose na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna, gdje rezultati daju dobru osnovu za procjenu knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive koje se ne mogu jasno sagledati iz drugih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od pomenutih procjena.

Procjene i prosuđivanja su predmet stalnog razmatranja. Promjene računovodstvenih procjena se priznaju u periodu kada je došlo do izmjene, ako se izmjena odnosi samo na taj period, odnosno, ako se izmjena odnosi na tekuće i buduće periode, priznaju se i u tom periodu i u budućim periodima.

Posebna područja nesigurnosti procjenjivanja i kritičnih pretpostavki u primjeni računovodstvenih politika koje su od velikog značaja za iznose objelodanjene u finansijskim iskazima, objelodanjena su u napomeni 5. uz finansijske iskaze.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza pripremljenih u skladu sa MSFI primjenjivala računovodstvene politike objelodanjene u napomeni 3.

(e) Standardi i tumačenja koji su u primjeni u tekućem periodu

U trenutku odobrenja priloženih finansijskih iskaza, objavljeni su sljedeći novi i revidirani standardi i tumačenja:

- „Sveobuhvatni okvir za finansijsko izvještavanje 2010. godine“ što predstavlja izmjenu „Okvira za pripremanje i prikazivanje finansijskih iskaza“ (na snazi od datuma objavljivanja, odnosno od septembra 2010. godine),
- Dopune MSFI 1 „Prva primjena međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja“ – Ograničeno izuzeće od uporednih objelodanjivanja propisanih u okviru MSFI 7 kod lica koja prvi put primjenjuju MSFI (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2010. godine),

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

(e) Standardi i tumačenja koji su u primjeni u tekućem periodu (nastavak)

- Dopune MRS 24 „Objelodanjanja o povezanim licima” – Pojednostavljeni zahtjevi za objelodanjanjem kod lica pod (značajnom) kontrolom ili uticajem Vlade i pojašnjenje definicije povezanog lica (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine),
- Dopune MRS 32 „Finansijski instrumenti: prezentacija” – Računovodstveno obuhvatanje prečeg prava na nove akcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. februara 2010. godine),
- Dopune različitih standarda i tumačenja „Poboljšanja MSFI (2010)” rezultat su Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI objavljenog 6. maja 2010. godine (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 7, MRS 1, MRS 27, MRS 34, IFRIC 13), prvenstveno sa namjerom otklanjanja neslaganja i pojašnjenja formulacija u tekstu (većina dopuna biće na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine),
- Dopune IFRIC 14 „MRS 19 - Ograničenje definisanih primanja, minimalni zahtjevi za finansiranjem i njihova interakcija” Preplaćeni minimalni zahtjevi za finansiranjem (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine),
- IFRIC 19 „Namirivanje finansijskih obaveza instrumentima kapitala” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2010. godine).
- Dopune MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjanja” – Prenos finansijskih sredstava (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2011. godine),
- Dopune MSFI 7 “Finansijski instrumenti: objelodanjanja” – Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januar 2013. godine),
- MSFI 10 „Konsolidovani finansijski iskazi” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- MSFI 11 „Zajednička ulaganja” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- MSFI 12 „Objelodanjanje učešća u drugim pravnim licima” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- MSFI 13 „Mjerenje fer vrijednosti” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- MRS 27 (revidiran 2011. godine) „Pojedinačni finansijski iskazi” - (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- MRS 28 (revidiran 2011. godine) „Ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja” - (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- Dopune MRS 1 „Prezentacija finansijskih iskaza” – Prezentacija stavki ukupnog ostalog rezultata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2012. godine),
- Dopune MRS 12 „Porezi na dobitak” – Odloženi porez: povraćaj sredstava koja su služila za obračun poreza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2012. godine),
- Dopune MSFI 1 „Prva primjena međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja” – Velika hiperinflacija i uklanjanje fiksnih datuma za lica koja prvi put primjenjuju MSFI (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2011. godine),
- Dopune MRS 19 „Naknade zaposlenima” – Unaprjeđenje računovodstvenog obuhvatanja primanja po prestanku zaposlenja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine),
- IFRIC 20 „Troškovi otkrivke u proizvodnoj fazi površinskih rudnika” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)****(e) Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu**

Na dan izdavanja ovih finansijskih iskaza sljedeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvijek stupili na snagu:

- MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ i kasnije dopune (datum stupanja na snagu još nije utvrđen);
- MSFI 14 „Računi regulatornih aktivnih vremenskih razgraničenja“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Dopune MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 – Izuzeće zavisnih lica iz konsolidacije prema MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Dopune MRS 19 „Naknade zaposlenima“ – Definisani planovi naknade: Doprinosi za zaposlene (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine).
- Dopune MRS 32 „Finansijski instrumenti: Prezentacija“ – Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Dopune MRS 36 – „Umanjenje vrijednosti imovine“ Objelodanjivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Dopune MRS 39 „Finansijski instrumenti“ – Obnavljanje derivata i nastavak računovodstva hedžinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Godišnja poboljšanja za period od 2010. do 2012. godine izdata u decembru 2013. godine rezultat su Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38) radi otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- Godišnja poboljšanja za period od 2011. do 2013. godine izdata u decembru 2013. godine rezultat su Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40) radi otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- IFRIC 21 „Dažbine“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine)

Rukovodstvo Banke razmatra uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske iskaze Banke, kao i datum njihovog stupanja na snagu, i smatra da njihovo usvajanje neće imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke u periodu njihove početne primjene.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama, rezervisanja za depozite kod drugih banaka, rezervisanja za trajne uloge i vanbilansne stavke. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata, naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od kamata za sve kamatonosne finansijske instrumente se priznaju u okviru prihoda od kamata i rashoda kamata u iskazu o ukupnom rezultatu koristeći metod efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod za obračun troškova otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i za alokaciju prihoda od kamata i rashoda kamata tokom odnosnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno svodi procjenjena buduća plaćanja ili naplate kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada računa efektivnu kamatnu stopu, CBCG procjenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Kada se finansijsko sredstvo ili grupa srodnih finansijskih sredstava otpiše kao rezultat gubitka usljed umanjenja vrijednosti, prihod od kamate se priznaje na osnovu kamatne stope korišćene pri diskontovanju budućih tokova gotovine pri odmjeravanju gubitka zbog umanjenja vrijednosti.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija priznaju se na principu realizacije u momentu kada je usluga pružena. Naknade i provizije prevashodno obuhvataju naknade za usluge platnog prometa u zemlji, naknade za poslove fiskalnog agenta i naknade za druge usluge koje CBCG pruža u skladu sa Zakonom. CBCG nije imala prihode i rashode od naknada i provizija po osnovu izdavanja kredita u toku obračunskog perioda.

3.2. Operativni lizing

Zakupi u kojima zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi (lizing).

Sredstva koja su data u operativni lizing uključena su u poziciju investicione nekretnine u iskazu o finansijskoj poziciji. Amortizuju se tokom njihovog očekivanog vijeka upotrebe na način konzistentan sa sličnim sredstvima koja su u vlasništvu Banke. Prihodi po osnovu lizinga (bez bilo koje stimulacije date korisniku lizinga) priznaju se kao prihod u iskazu o ukupnom rezultatu, u jednakim godišnjim iznosima, tokom perioda trajanja lizinga.

3.3. Preračunavanje stranih valuta***Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja***

Stavke uključene u finansijske iskaze CBCG se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje („funkcionalna valuta“). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama EUR koji predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja Banke.

Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u iskazu o ukupnom rezultatu.

3.4. Porezi i doprinosi**Porez na dobit**

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore, CBCG je oslobođena plaćanja poreza na dobit.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Ostali porezi iskazani su u okviru troškova poslovanja. Iznosi poreza koji je Banka u obavezi da plati su iskazani u okviru ostalih obaveza kao obaveze za poreze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine, gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju stanja sa rokom dospjeća kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu u trezoru i depozite po viđenju i kratkoročne depozite kod stranih banaka.

3.6. Finansijski instrumenti***Finansijska sredstva***

CBCG je klasifikovala finansijska sredstva u sljedeće kategorije: krediti i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Rukovodstvo vrši klasifikaciju finansijskih sredstava pri inicijalnom priznavanju.

(a) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Svi krediti i pozajmice se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Svi krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Nakon inicijalnog priznavanja, naknadna odmjerenja se vrše po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

(b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeni vremenski period, koja mogu da se prodaju prema potrebi za likvidnošću ili zbog promjena kamatne stope, deviznog kursa ili cijene kapitala.

Redovna kupovina i prodaja ulaganja se priznaju na dan transakcije, a to je dan kada se Banka obavezala da će kupiti ili prodati sredstvo.

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se nakon inicijalnog priznavanja iskazuju po fer vrijednosti.

Dobici i gubici proistekli iz promjena fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju priznaju se direktno u kapitalu, do momenta otuđenja ili umanjenja vrijednosti usljed obezvrjeđenja. Tada se kumulirani dobiti ili gubici, prvobitno priznati u kapitalu, priznaju u iskazu o ukupnom rezultatu. Međutim, kamata obračunata primjenom metode efektivne kamatne stope i pozitivne i negativne kursne razlike koje se odnose na promjene vrijednosti monetarnih sredstava klasifikovanih kao raspoloživa za prodaju priznaju se u iskazu o ukupnom rezultatu.

Fer vrijednost finansijskih sredstava, koja se kotiraju na berzi, zasniva se na tekućim cijenama ponude i tražnje. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, CBCG utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih strana, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i drugih tehnika procjene koje koriste učesnici na tržištu.

(c) Finansijska sredstva do dospjeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospjećem, za koje CBCG ima pozitivnu namjeru i sposobnost da ih drži do dospjeća. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrijednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvrjeđenja. Amortizovana vrijednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospjeća.

Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazujući u okviru prihoda od kamata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

*Finansijska sredstva (nastavak)**(d) Prebijanje finansijskih instrumenta*

Finansijska sredstva i obaveze se prebijaju, a u iskazu o finansijskoj poziciji se iskazuje neto iznos kada postoji zakonsko pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i namjera da se izmire na neto osnovi ili da se istovremeno proda sredstvo i namiri obaveza.

(e) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava koja se vode po amortizovanoj vrijednosti

CBCG procjenjuje na svaki datum iskaza o finansijskoj poziciji da li postoji objektivan dokaz da je vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena. Vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava je umanjena i gubici po tom osnovu se priznaju samo ako postoji objektivan dokaz da je vrijednost umanjena kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog procjenjivanja sredstva (slučaj gubitka) i kada slučaj (ili slučajevi) gubitka utiče na procjenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procjenjeni.

Kriterijumi koje CBCG koristi da odredi da li postoji objektivan dokaz da je vrijednost umanjena uključuju:

- Kašnjenja u plaćanju ugovorene otplate glavnice ili kamate,
- Da dužnik ima poteškoće sa novčanim tokovima (na primjer, smanjenje pokazatelja adekvatnosti kapitala, smanjenje profitabilnosti),
- Kršenje zaštitnih odredbi iz ugovora o kreditu ili uslova kreditiranja,
- Započinjanje postupka stečaja,
- Pogoršanje konkurentske pozicije dužnika,
- Smanjenje vrijednosti instrumenata obezbjeđenja.

Procjenjeni period između nastanka gubitka i njegove identifikacije je određen od strane rukovodstva za svaku grupu finansijskih sredstava. Generalno, dužina perioda se kreće od 3 do 12 mjeseci, a u izuzetnim slučajevima, mogući su i duži periodi.

Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti pojedinačno za svako finansijsko sredstvo.

Iznos gubitka je utvrđen kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednosti procjenjenih budućih novčanih tokova (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali), diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje preko računa ispravke vrijednosti i gubitak se priznaje u iskazu o ukupnom rezultatu.

Obračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova finansijskih sredstava, koja su obezbjeđena finansijskim sredstvom kao instrumentom obezbjeđenja, odražava novčani tok koji može proisteci poništenjem prava umanjenog za troškove pribavljanja i prodaje instrumenta obezbjeđenja, bez obzira na to da li je ili nije to poništenje vjerovatno.

Kada je kredit nenaplativ, otpisuje se preko računa ispravke vrijednosti za obezvrjeđenje kredita. Takvi krediti se otpisuju nakon što se završe sve neophodne procedure i utvrdi iznos gubitka.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrijednosti smanji i smanjenje se može objektivno povezati sa događajem nakon što je umanjenje vrijednosti priznato (kao što je poboljšanje dužnikovog kreditnog rejtinga), prethodno priznati gubitak zbog umanjenja vrijednosti se ukida korekcijom na račun ispravke vrijednosti. Iznos korekcije se priznaje u iskazu o ukupnom rezultatu kao smanjenje gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)*****Finansijske obaveze***

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti koja je uobičajeno vrijednost priliva, umanjena za nastale transakcione troškove. U narednim periodima finansijske obaveze se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Stecene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Izdaci vezani za razvoj novih kompjuterskih softvera priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa razvojem postojećih softverskih aplikacija koje kontroliše CBCG se kapitalizuju samo kada je vjerovatno da će Banka generisati ekonomsku korist pripisivu tom ulaganju i kada se troškovi mogu pouzdano odmjeriti. Direktno pripisivi troškovi uključuju troškove zaposlenih u timu koji je razvio softver.

Trošak kojim se poboljšavaju i pospešuju performanse računarskih programa koje prevazilaze njihove prvobitne specifikacije priznaje se kao povećanje vrijednosti računarskog softvera u upotrebi. Računarski softver se amortizuje primjenom proporcionalne metode, tokom njegovog korisnog vijeka upotrebe, ali ne duže od pet godina.

Ostali troškovi vezani za održavanje softverskih programa se priznaju kao trošak perioda u kom su nastali.

Nematerijalna ulaganja podliježu provjeri da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti uvijek kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od ove dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema CBCG se, kako je niže navedeno, iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti.

Zemljište se iskazuje po nabavnoj vrijednosti i ne podliježe amortizaciji.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete iskaz o ukupnom rezultatu izvještajnog perioda u kome su nastali.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se njihov trošak rasporedio na njihovu rezidualnu vrijednost tokom predviđenog korisnog vijeka trajanja sredstva.

Primjenjene stope amortizacije za najznačajnije grupe nekretnina, postrojenja i opreme, određene na bazi korisnog vijeka upotrebe sredstava, a koje nisu promijenjene u odnosu na prethodnu godinu su sljedeće:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

<u>Glavne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme</u>	<u>Stopa amortizacije nakon procjene (%)</u>
Građevinski objekti	1.47 – 2.63
Pomoćni objekti	1.30 – 33.33
Trafostanice, generatori, agregati	6.67 – 20.00
Oprema za rad sa novcem	100.00
Računari i prateća oprema	25.00 – 50.00
Mobilni telefoni	33.33 – 50.00
Telekomunikaciona i PTT oprema	8.33 – 50.00
Kancelarijski namještaj i oprema	10.00 – 50.00
Motorna vozila	12.50 – 25.00

Dobici i gubici po osnovu otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme se utvrđuju kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u iskazu o ukupnom rezultatu u okviru ostalih operativnih troškova.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog iskaza o finansijskoj poziciji. Provjera da li je došlo do umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od te dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nekretnine, postrojenja i oprema podliježu redovnoj revalorizaciji. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti sredstava koja se revalorizuju. Kada se sredstvo revalorizuje, njegova kumulirana revalorizacija, do datuma nove revalorizacije, se preračunava u srazmjeri sa izmjenom njegove bruto knjigovodstvene vrijednosti, tako da knjigovodstvena vrijednost sredstva nakon revalorizacije bude jednaka njegovoj revalorizovanoj vrijednosti.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se na računu revalorizacione rezerve u okviru kapitala. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve; sva ostala smanjenja terete iskaz o ukupnom rezultatu. Revalorizaciona rezerva se prenosi direktno u neraspoređenu dobit/(kumulirani gubitak) kada se revalorizovana sredstva povuku iz upotrebe ili prodaju.

Međutim, neke rezerve mogu biti prenijete i dok se sredstvo koristi. U tom slučaju, iznos prenijete rezerve predstavlja razliku između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva. Prenosjenje revalorizacionih rezervi u neraspoređenu dobit ne vrši se preko bilansa uspjeha.

3.9. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine uključuju poslovni prostor koji ne koristi CBCG i koji se izdaje eksterno, uglavnom poslovnim bankama. Investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti.

Amortizacija investicionih nekretnina se obračunava korišćenjem proporcionalne metode za alokaciju njihovih vrijednosti do rezidualne vrijednosti tokom njihovog očekivanog vijeka korišćenja, koji se kreće od 50 do 75 godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Numizmatički kovani novac**

Numizmatički kovani novac se vrednuje po cijeni koštanja ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je od ove dvije vrijednosti manja.

3.11. Rezervisanja

Rezervisanja za odštetne zahtjeve po sudskim sporovima se priznaju kada: CBCG ima postojeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja; kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze.

Kada postoji veći broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će doći do odliva sredstava za izmirenje obaveze se utvrđuje uzimanjem u obzir vrste obaveza kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i kad je vjerovatnoća odliva sredstava u odnosu na stavku uključenu u istu vrstu obaveza mala.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primjenom stope prije oporezivanja, koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i specifične rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se priznaje kao trošak kamata.

3.12. Primanja zaposlenih*a) Obaveze za penzije*

CBCG plaća državnim fondovima za sve zaposlene obavezne doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti. Doprinosi na teret zaposlenog za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 15% na bruto zaradu. Doprinosi na teret poslodavca za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 5.5% na bruto zaradu. Doprinosi se iskazuju kao trošak u momentu nastanka i iskazani su u iskazu o ukupnom rezultatu u okviru troškova zaposlenih. CBCG nema drugih obaveza za doprinose izuzev obaveza za navedene doprinose.

b) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane CBCG prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji svode se na sadašnju vrijednost.

c) Krediti za rješavanje stambenih potreba

U skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odluke Komisije za stambena pitanja, CBCG dodjeljuje kredite zaposlenima za rješavanje stambenih potreba. Krediti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Naknadno se mjere po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Razlika između fer vrijednosti na dan priznavanja i raspodijeljenih sredstava priznaje se kao unaprijed plaćene beneficije zaposlenih u okviru dugoročnih potraživanja od zaposlenih. Unaprijed plaćena primanja zaposlenih se amortizuju u toku perioda primanja beneficija. Period primanja je očekivani radni vijek zaposlenog, i ne može biti duži od perioda na koji je odobren kredit.

d) Bonusi

CBCG priznaje obavezu i trošak za bonuse zaposlenima u skladu sa Pravilnikom o vrednovanju učinaka zaposlenih u CBCG.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13. Osnovni kapital i rezerve**

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore propisano je da se kapital Centralne banke sastoji od osnovnog kapitala i rezervi, a da minimalni osnovni kapital iznosi EUR 50,000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, izvršena je transformacija kapitala tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital. Zakonom se uvela nova kategorija rezervi u vidu opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Osnovni kapital na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 40,000 hiljada.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni računovodstveni standard 32 - „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanje i prikazivanje“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**4.1. Upravljanje rizicima**

Svojim aktivnostima CBCG se izlaže brojnim finansijskim rizicima, od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik (koji obuhvata rizik valuta, rizik promjene kamatnih stopa i druge rizike promjene cijena),
- rizik likvidnosti i
- operativni rizik.

Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja, a operativni rizici njegov su neizbježni element. Stoga je cilj CBCG da postigne adekvatnu ravnotežu između rizika i koristi koja se želi ostvariti i da minimizira potencijalne štetne efekte na svoje finansijske performanse. Adekvatan odgovor Centralne banke na rizike podrazumijeva analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje rizicima do određenog nivoa.

Politike upravljanja rizicima u Centralnoj banci su kreirane sa ciljem da identifikuju i analiziraju rizike, da uspostave adekvatne limite rizika i kontrole, da prate rizike i kretanja do postavljenih limita, sredstvima pouzdanog i pravovremenog sistema informisanja.

Upravljanje rizicima se sprovodi u okviru Sektora za finansijske i bankarske operacije, na bazi politika koje je usvojio Savjet Centralne banke. Sektor za finansijske i bankarske operacije identifikuje i procjenjuje finansijske rizike u saradnji sa drugim odjeljenjima u Centralnoj banci. Savjet definiše pisane procedure za svobuhvatno upravljanje rizicima, kao i pisane procedure kojima se pokrivaju specifična područja, kao što su rizik promjene kursa valuta, rizik promjene kamatnih stopa, rizik likvidnosti i kreditni rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik

CBCG je izložena kreditnom riziku, koji se definiše kao rizik da će povezana strana u finansijskoj transakciji izazvati gubitak po Centralnu banku propuštajući da izvrši preuzetu obavezu.

Značajne promjene u ekonomijama u kojima je koncentrisan portfolio Centralne banke, mogle bi dovesti do gubitaka, koji se razlikuju od onih iskazanih na datum iskaza o finansijskoj poziciji. Zbog toga, menadžment pažljivo upravlja izloženošću kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku uglavnom je vezana za plasmane u stranim bankama i hartije od vrijednosti.

Upravljanje kreditnim rizikom i kontrola izloženosti riziku su centralizovani u Sektoru za finansijske i bankarske operacije, o čemu se Savjet redovno izvještava.

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita

(a) Plasmani kod stranih banaka

Počevši od posljednjeg kvartala 2008. godine, u svijetlu značajnih promjena koje su se dogodile na međunarodnom finansijskom tržištu, Centralna banka je, u cilju povećanja sigurnosti plasmana i obezbjeđenja od rizika, izvršila izmještanje depozita sa poslovnih ino banaka na centralne banke.

(b) Dužničke hartije i druge obveznice

Dužničke hartije u koje su investirane međunarodne rezerve su obveznice njemačke i holandske vlade sa rokom dospelja između 1 i 3 godine i sa rejtingom AAA (Standard&Poor). Ove dužničke hartije se čuvaju na računu hartija kod Deutsche Bundesbank, Frankfurt.

Ukupan portfolio u dužničkim hartijama je u EUR.

4.2.2. Umanjenje vrijednosti i politika ispravke vrijednosti

Interni i eksterni sistem rejtinga se fokusira na mapiranje kreditnog kvaliteta na osnovu aktivnosti pozajmljivanja i investiranja. Nasuprot tome, ispravka vrijednosti je priznata u svrhu finansijskog izvještavanja samo za ostvarene gubitke na datum iskaza o finansijskoj poziciji, zasnovane na objektivnom dokazu da je vrijednost umanjena.

	31. decembar 2013.		U hiljadama EUR 31. decembar 2012.	
	Bruto krediti i avansi	Nivo ispravke (%)	Bruto krediti i avansi	Nivo ispravke (%)
Kreditni zaposlenima – kratkoročni dio (Napomena 17)	1,039	-	1,064	-
Kreditni zaposlenima – dugoročni dio (Napomena 22)	1,729	-	1,770	-
Ukupno bruto	2,768	-	2,834	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. *Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez kolaterala*

U narednoj tabeli je dat najgori scenario za izloženost kreditnom riziku, na dan 31. decembra 2013. godine i 31. decembra 2012. godine. Za sredstva u iskazu o finansijskoj poziciji, izloženost je zasnovana na neto knjigovodstvenom iznosu iskazanom u iskazu o finansijskoj poziciji.

	31. decembar 2013.	U hiljadama EUR 31. decembar 2012.
Gotovina i depoziti po viđenju (Napomena 13)	76,263	94,555
Plasmani u stranim bankama (Napomena 14)	192,266	108,484
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 15)	101,769	89,876
Finansijska sredstva do dospeljeća (Napomena 15)	16,589	16,727
Sredstva kod MMF (Napomena 16)	60,095	62,560
Stambeni krediti dati zaposlenima (Napomene 17 i 22)	2,768	2,834
Potraživanja (Napomena 18)	2,127	1,901
Ukupno	451,877	376,937

Kao što se vidi iz prethodne tabele, 17% ukupne maksimalne izloženosti na dan 31. decembra 2013. godine proizilazi iz depozita po viđenju kod stranih banaka (2012. godine: 25%) i 42% od oročenih depozita kod stranih banaka (2012. godine: 29%).

Kreditnim rizikom se upravlja odabirom finansijske institucije - centralne banke ili izdavaoca hartija od vrijednosti, na osnovu kriterijuma koje je usvojio Savjet. U tabeli niže je data analiza depozita Centralne banke kod stranih banaka i izdavaoca hartija od vrijednosti na dan 31. decembra 2013. godine i 31. decembra 2012. godine.

Kreditni rejtig	31. decembar 2013.			U hiljadama EUR 31. decembar 2012.		
	Plasmani u stranim bankama	Hartije od vrijednosti	Ukupno	Plasmani u stranim bankama	Hartije od vrijednosti	Ukupno
AAA	-	118,358	118,358	-	106,602	106,603
Centralne banke	192,266	-	192,266	108,484	--	108,484
Ukupno	192,266	118,358	310,624	108,484	106,602	215,087

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. *Finansijski plasmani*

Finansijski plasmani su klasifikovani na sljedeći način:

31. decembar 2013

U hiljadama EUR

	Oročeni plasmani kod stranih banaka (Napomena 14)	Kreditni i avansi Vladi	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i dospijeća (Napomena 15)	Sredstva kod MMF-a (Napomena 16)	Potraživanja (Napomena 18)	Stambeni krediti dati zaposlenima (Napomene 17 i 22)	Ukupno
Nedospijeli	192,266	-	118,358	60,095	-	2,768	373,487
Dospijeli neotpisani	-	-	-	-	2,127	-	2,127
Bruto	192,266	-	118,358	60,095	2,127	2,768	375,614
Minus: Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Neto	192,266	-	118,358	60,095	2,127	2,768	375,614

31. decembar 2012

U hiljadama EUR

	Oročeni plasmani kod stranih banaka (Napomena 14)	Kreditni i avansi Vladi	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 15)	Sredstva kod MMF-a (Napomena 16)	Potraživanja (Napomena 18)	Stambeni krediti dati zaposlenima (Napomene 17 i 22)	Ukupno
Nedospijeli	108,484	-	106,603	62,560	-	2,834	280,481
Dospijeli neotpisani	-	-	-	-	1,901	-	1,901
Pojedinačno otpisani	-	-	-	-	-	-	-
Bruto	108,484	-	106,603	62,560	1,901	2,834	282,382
Minus: Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Neto	108,484	-	106,603	62,560	1,901	2,834	282,382

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. *Finansijski plasmani (nastavak)*

Plasmani stranim bankama i domaćim poslovnim bankama nijesu obezbjeđeni instrumentima obezbjeđenja. Zbog toga Centralna banka nije objelodanila fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja za odobrene kredite.

4.2.5. *Koncentracija rizika vezanih za finansijska sredstva sa izloženošću kreditnom riziku**Geografske regije*

Tabela koja slijedi prikazuje glavnu izloženost kreditnom riziku sredstava u njihovim knjigovodstvenim iznosima, po geografskim regijama, na dan 31. decembra 2013. godine. U ovoj tabeli, izloženost kreditnom riziku je zasnovana na zemlji porijekla banaka i institucija sa kojima CBCG saraduje.

	U hiljadama EUR			
	EU zemlje	SAD	Crna Gora	Ukupno
Gotovina	-	-	30,760	30,760
Depoziti po viđenju kod stranih banaka	45,317	186	-	45,503
Plasmani stranim bankama	191,903	363	-	192,266
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	101,769	-	-	101,769
Finansijska imovina do dospelja	16,589	-	-	16,589
Sredstva kod MMF-a	-	60,095	-	60,095
Kredit i avansi	-	-	2,768	2,768
Ostala finansijska sredstva	-	-	2,127	2,127
Na dan 31. decembra 2013. godine	355,578	60,644	35,655	451,877
Na dan 31. decembra 2012. godine	285,222	63,398	28,317	376,937

4.3. Tržišni rizik

Centralna banka Crne Gore je izložena tržišnim rizicima koji podrazumijevaju rizik da će se fer vrijednosti ili budući novčani tokovi finansijskih instrumenata mijenjati usljed promjena tržišnih cijena. Tržišni rizici se pojavljuju u slučaju otvorenih pozicija zbog promjene kamatnih stopa, kursa valuta i cijena hartija od vrijednosti.

Tržišnim rizicima koji proizilaze iz portfolia u Centralnoj banci upravlja Sektor za finansijske i bankarske operacije. Izvještaji o upravljanju ovim rizicima se redovno dostavljaju Savjetu CBCG.

Portfolio CBCG uglavnom čine hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Od juna 2012. godine CBCG uvodi u svoj portfolio i hartije od vrijednosti do dospelja.

4.3.1. *Tehnike mjerenja tržišnog rizika*

Glavne tehnike koje se koriste za mjerenje i kontrolu tržišnog rizika su prikazane u nastavku teksta.

Centralna banka koristi metodologiju za procjenu rizika (VAR) za svoj portfolio da bi procijenila izloženost svojih pozicija tržišnom riziku i maksimalno očekivane gubitke, zasnovane na brojnim pretpostavkama za različite promjene u tržišnim uslovima. Savjet CBCG određuje limite za procjenu rizika koji mogu biti prihvatljivi za Centralnu banku, a koji se prate na mjesečnoj osnovi na osnovu izvještavanja Sektora za finansijske i bankarske operacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Tehnike mjerenja tržišnog rizika (nastavak)

VAR predstavlja statističku metodologiju za određivanje maksimalnih promjena u vrijednosti međunarodnih rezervi koje nastaju usljed promjena cijena finansijskih instrumenata, kao i promjena kursa valuta zajedno sa određenim nivoom povjerljivosti za određeni vremenski interval. Bazelski sporazum iz 1998. godine preporučuje bankama da koriste nivo povjerljivosti od 99% u intervalu od 10 dana kada računaju VAR. VAR metodologija procjenjuje za koliko će se smanjiti međunarodne rezerve kao rezultat fluktuacija cijena i promjena međunarodnih rezervi valuta koje se sastoje od međunarodnih rezervi sa 99% povjerljivosti za interval od 30 dana. Fluktuacije cijena instrumenata i kursa valuta se određuju u skladu sa istorijskim promjenama u cijenama i instrumentima i valutama koji su sadržani u deviznim rezervama na kraju mjeseca. Procjena VAR koja daje nivo povjerljivosti od 99% označava maksimalne promjene u deviznim rezervama u okruženju uobičajenih tržišnih promjena sa vjerovatnoćom od 99%.

Korišćenje ovog pristupa ne spriječava gubitke koji mogu nastati izvan ovih limita u uslovima značajnijih tržišnih pomjeranja.

Budući da VAR čini sastavni dio režima za kontrolisanje tržišnog rizika, VAR limiti se objavljuju od strane Savjeta na godišnjem nivou za investiranje u hartije od vrijednosti. Stvarna izloženost u poređenju sa limitima se revidira mjesečno od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije.

Na dan 31. decembra 2013. godine maksimum VAR je bio -0.48%, dok je minimum VAR bio 0,34% tržišne vrijednosti čitavog portfolia.

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta

CBCG je izložena efektima promjena opštevažeg kursa valuta na finansijske pozicije i tokove gotovine. Savjet CBCG određuje limite izloženosti po valutama i zbirno za „overnight“ i intradnevne pozicije, što se prati na mjesečnoj osnovi.

Tabela koja slijedi sumira izloženost CBCG riziku promjene kursa valuta na dan 31. decembra 2013. godine. U tabeli su uključena finansijska sredstva i obaveze CBCG po neto knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovani po valutama.

	EUR	USD	U hiljadama EUR	
			SDR	Ukupno
31. decembar 2013. godine				
Sredstva				
Gotovina i depoziti po viđenju	76,077	186	-	76,263
Oročeni plasmani kod stranih banaka	191,903	363	-	192,266
Sredstva kod MMF-a	-	-	60,095	60,095
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	101,769	-	-	101,769
Finansijska sredstva do dospijeaća	16,589	-	-	16,589
Kreditni i avansi	2,768	-	-	2,768
Ostala finansijska sredstva	2,127	-	-	2,127
Ukupno finansijska sredstva	391,233	549	60,095	451,877
Obaveze				
Računi banaka i finansijskih institucija	357,143	-	-	357,143
Računi Vlade i drugih organizacija	5,040	-	-	5,040
Obaveze prema MMF	-	-	60,174	60,174
Ostale finansijske obaveze	33	-	-	33
Ukupno finansijske obaveze	362,216	-	60,174	422,390
Neto bilansna pozicija	29,017	549	(79)	29,487
31. decembar 2012. godine				
Ukupna finansijska sredstva	313,539	838	62,560	376,937
Ukupne finansijske obaveze	283,872	-	62,643	346,515
Neto bilansna pozicija	29,667	838	(83)	30,422

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta (nastavak)

Na dan 31. decembra 2013. godine, ukoliko bi kurs dolara ojačao/oslabio za 5% prema euru, pod uslovom da su svi ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit bi za godinu bila za EUR 27 hiljada niža/viša (2012. godine: EUR 42 hiljada), kao rezultat gubitaka/dobitaka usljed promjene kursa valuta.

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa

Rizik novčanih tokova od promjene kamatnih stopa je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjena tržišnih kamatnih stopa. Fer vrijednost rizika od promjene kamatne stope je rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promjena tržišne kamatne stope. CBCG je izložena efektima fluktuacija opštevažićeg nivoa tržišnih kamatnih stopa i u fer vrijednosti i u novčanim tokovima. Kamatne marže se mogu povećati kao rezultat takvih promjena, ali mogu takođe smanjiti gubitke u uslovima pojavljivanja neočekivanih tržišnih pomjeranja. Savjet određuje limite za dozvoljeni nivo neusklađenosti pri promjeni kamatne stope, što se prati na mjesečnoj osnovi od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije CBCG.

Tabela koja slijedi sumira izloženost CBCG riziku promjene kamatnih stopa. Ona prikazuje finansijske instrumente CBCG po knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovanih po roku kraćem od roka dospijea i perioda izmjene kamatne stope.

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	1-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekama- tonosni	Ukupno
31. decembar 2013. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	45,503	-	-	-	30,760	76,263
Oročeni plasmani kod stranih banaka	192,266	-	-	-	-	192,266
Sredstva kod MMF-a	60,095	-	-	-	-	60,095
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	101,769	-	-	-	-	101,769
Finansijska sredstva do dospijea	16,589	-	-	-	-	16,589
Kredit i avansi	-	-	-	-	2,768	2,768
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	2,127	2,127
Ukupno finansijska sredstva	416,222	-	-	-	35,655	451,877
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	330,916	-	-	-	26,227	357,143
Računi Vlade i drugih organizacija	4,964	-	-	-	76	5,040
Obaveze prema MMF	60,174	-	-	-	-	60,174
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	33	33
Ukupno finansijske obaveze	396,054	-	-	-	26,336	422,390
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	20,168	-	-	-	9,319	29,487
31. decembar 2012. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	24,435	-	-	-	6,018	30,453

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik se određuje na osnovu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dan izvještavanja. Na dan 31. decembra 2013. godine, da je kamatna stopa bila za 100 baznih poena viša/niža, pod pretpostavkom da su ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit Banke bi se za dvanaest mjeseci zaključno na dan 31. decembra 2013. godine povećala/smanjila približno za EUR 200 hiljada (2012. godine: približno EUR 244 hiljade).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da CBCG neće biti u mogućnosti da izmiri svoje finansijske obaveze o roku dospijea i da zamijeni izvore sredstava koji su povučeni. Posljedica toga može biti neizvršavanje obaveza i neispunjavanje ugovora.

4.4.1. Proces upravljanja rizikom likvidnosti

Proces upravljanja rizikom likvidnosti, koji se izvršava unutar Centralne banke i prati od strane stručnog tima Trezora CBCG, uključuje:

- dnevno finansiranje kojim se upravlja tako što se prate budući novčani tokovi da bi se očekivani zahtjevi mogli ispuniti. To podrazumijeva ponovno punjenje fondova po njihovom dospijecu ili kada su pozajmljeni klijentima;
- održavanje portfolija visoko tržišne aktive koja može biti lako likvidna kao način zaštite u slučaju bilo kakvih nepredviđenih prekida novčanog toka;
- praćenje racija likvidnosti iskaza o finansijskoj poziciji prema internim i regulatornim zahtjevima i
- upravljanje koncentracijom i profilom dužničkih hartija.

Praćenje i izvještavanje podrazumijeva mjerenje tokova gotovine i projekcije za sljedeći dan, sedmicu i mjesec pošto su to ključni periodi za upravljanje likvidnošću. Početna tačka za projekcije je analiza ugovorenih rokova dospijea finansijskih obaveza i očekivani dan naplate finansijskih sredstava.

4.4.2. Pristup finansiranja

Izvori likvidnosti se redovno revidiraju od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije kako bi se obezbijedila široka diverzifikacija valuta, područja, dobavljača, proizvoda i uslova.

4.4.3. Nederivativni tokovi gotovine

Tabela koja slijedi prikazuje nederivativne tokove gotovine finansijskih sredstava i obaveza Centralne banke. Iznosi dati u tabeli su ugovoreni nediskontovani novčani tokovi.

	<u>Do 1 mjeseca</u>	<u>1-12 mjeseci</u>	<u>1-5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
31. decembar 2012. godine					
Sredstva					
Gotovina i depoziti po viđenju	76,263	-	-	-	76,263
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	192,266	-	-	192,266
Sredstva kod MMF-a	60,095	-	-	-	60,095
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	-	101,769	-	101,769
Finansijska sredstva do dospijea	-	-	16,589	-	16,589
Kredit i avansi	-	-	-	2,768	2,768
Ostala sredstva	-	2,127	-	-	2,127
Ukupno finansijska sredstva	<u>136,358</u>	<u>194,393</u>	<u>118,358</u>	<u>2,768</u>	<u>451,877</u>
Obaveze					
Računi banaka i finansijskih institucija	357,143	-	-	-	357,143
Računi Vlade i drugih organizacija	5,040	-	-	-	5,040
Obaveze prema MMF	60,174	-	-	-	60,174
Ostale obaveze	33	-	-	-	33
Ukupno finansijske obaveze	<u>422,390</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>422,390</u>
Ročna neusklađenost	<u>(286,032)</u>	<u>194,393</u>	<u>118,358</u>	<u>2,768</u>	<u>29,487</u>
31. decembar 2012. godine					
Ukupna sredstva	157,115	110,385	106,603	2,834	376,937
Ukupne obaveze	<u>346,485</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>346,485</u>
Ročna neusklađenost	<u>(189,370)</u>	<u>110,385</u>	<u>106,603</u>	<u>2,834</u>	<u>30,452</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.3. *Nederivativni tokovi gotovine (nastavak)*

Sredstva raspoloživa za pokriće svih obaveza uključuju gotovinu i depozite po viđenju, plasmane u bankama i kredite i avanse. CBCG takođe može odgovoriti na neočekivane odlive gotovine tako što će prodati sredstva koja su raspoloživa za prodaju.

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su prikazana po fer vrijednosti. Sva druga finansijska sredstva i obaveze su prikazane po amortizovanoj vrijednosti.

Hijerarhija fer vrijednosti

Finansijska sredstva i obaveze koji se iskazuju po fer vrijednosti, po nivoima:

	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	101,769	-	-	101,769
Ukupno	<u>101,769</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>101,769</u>

Nivo 1 – Kotirane cijene identičnih finansijskih instrumenata koji se kotiraju na aktivnim tržištima.

Nivo 2 – Parametri koji se mogu direktno primjetiti na tržištu, a ne nalaze se na prethodnom nivou.

Nivo 3 – Parametri za vrednovanje finansijskih instrumenata koji se ne zasnivaju na primjetnim tržišnim podacima (neprimjetni parametri).

4.6. Upravljanje kapitalom

Ciljevi upravljanja kapitalom, koji je širi koncept u odnosu na osnovni kapital iskazan u iskazu o finansijskoj poziciji, su:

- ispunjenje zahtjeva vezanih za kapital datih u Zakonu o CBCG;
- očuvanje sposobnosti CBCG da nastavi poslovanje u predvidivoj budućnosti i da ispunjava svoje funkcije propisane Zakonom o CBCG i
- održavanje dovoljnog nivoa kapitala u cilju daljeg razvoja osnovnih funkcija CBCG.

Zakonom o CBCG propisano je sljedeće:

- da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- osnovni kapital iznosi EUR 50,000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o CBCG, izvršena je transformacija kapitala u 2010. godini, tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital.

Osnovni kapital iznosi EUR 40,000 hiljade na dan 31. decembra 2013. godine. Nedostajući osnovni kapital iznosi EUR 10,000 hiljada i potrebno ga je obezbijediti iz Budžeta Crne Gore (član 90., stav 2. Zakona o Centralnoj banci Crne Gore, „Sl.list CG“ 40/10,46/10 i 6/13).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

5. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA U PRIMJENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka donosi procjene i pretpostavke koje mogu uticati na prikaz iznosa sredstava i obaveza u finansijskim iskazima za narednu finansijsku godinu. Procjene i prosuđivanja biće predmet stalne procjene i donosiće se na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna.

a) Umanjenje vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju

Banka utvrđuje da je došlo do umanjenja vrijednosti u hartijama od vrijednosti raspoloživim za prodaju onda kada dođe do značajnog ili produženog smanjenja njihove fer vrijednosti i to ispod njihove nabavne vrijednosti. Određivanje šta je značajno ili produženo zahtijeva rasuđivanje. Umanjenje vrijednosti može biti opravdano onda kada postoji dokaz da je došlo do pogoršanja u finansijskoj poziciji preduzeća u koje se ulaže, privrednoj grani ili sektoru, kao i u novčanim tokovima iz poslovanja i finansiranja.

b) Rezervisanja

Rezervisanja su u velikoj mjeri zasnovana na prosuđivanju, naročito u slučajevima pravnih sporova. CBCG procjenjuje vjerovatnoću nastanka negativnog ishoda koji je rezultat prošlih događaja i ukoliko je ta vjerovatnoća veća od 50%, CBCG formira rezervisanje za cjelokupan iznos obaveze. Rukovodstvo CBCG je veoma oprezno u ovim procjenama, ali usljed značajnog stepena neizvjesnosti, u pojedinim slučajevima su moguća odstupanja između procijenjenog ishoda i stvarnog ishoda događaja.

c) Otpremnine i ostale dugoročne naknade zaposlenima

Banka je na osnovu odredbi Zakona o radu u obavezi da svojim radnicima isplati zakonom utvrđeni iznos otpremnine za odlazak u penziju. Obaveza Banke nastaje u momentu prestanka radnog odnosa zaposlenog koji je ispunio zakonske uslove za penziju. Sadašnja vrijednost obaveza za otpremnine za odlazak u penziju zavisi od niza faktora - stope rasta zarada, diskontne stope, stope fluktuacije radne snage, itd.

d) Finansijska kriza

Tekuća finansijska i ekonomska kriza u svijetu koja je počela u drugoj polovini 2008. godine je, između ostalog, rezultirala smanjenjem nivoa ulaganja na tržištu kapitala, smanjenjem likvidnosti bankarskog sistema i katkada povećanjem međubankarskih kamatnih stopa i velikim kolebanjima na tržištu hartija od vrijednosti. Neizvjesnost na globalnim finansijskim tržištima je takođe dovela do zatvaranja banaka kao i potrebe pružanja pomoći ugroženim banakama u Sjedinjenim Američkim Državama, Zapadnoj Evropi, Rusiji i drugim djelovima svijeta. Nije moguće s preciznošću predvidjeti obim posljedica finansijske krize, niti je moguće u potpunosti preduzeti mjere zaštite od njih.

I pored nemira na globalnom finansijskom tržištu, bankarski sistem Crne Gore je ostao pouzdan i stabilan, što se može objasniti niskim stepenom integracije i izloženosti domaćeg finansijskog sektora visokorizičnim hartijama od vrijednosti u inostranstvu. Međutim, produbljivanje finansijske i ekonomske krize je imalo izražen uticaj na ekonomsku aktivnost u Crnoj Gori, rezultirajući u smanjenoj tražnji za izvoznim proizvodima i robom Crne Gore i daljim pritiskom na stopu ekonomskog rasta. Očekuje se dalji indirektan uticaj na nivo i uslove domaćeg kreditiranja, stopu rasta depozita i restriktivne uslove spoljašnjeg finansiranja.

Rukovodstvo CBCG nije u mogućnosti da pouzdano procijeni efekte bilo kog daljeg pogoršanja likvidnosti finansijskih tržišta i povećane nestabilnosti valuta i tržišta kapitala na finansijski položaj CBCG. Rukovodstvo smatra da preduzima sve neophodne mjere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja CBCG u tekućim okolnostima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2013. godine

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2013.	2012.
Oročeni depoziti kod stranih banaka	89	376
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	2,635	2,284
Finansijska sredstva do dospijea	116	46
	<u>2,840</u>	<u>2.706</u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2013.	2012.
Obavezna rezerva poslovnih banaka	3	326
Depoziti javnog sektora	27	31
Druge finansijske institucije	1	39
	<u>31</u>	<u>396</u>

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2013.	2012.
Učešće u RTGS-u	265	244
Obračun naloga u RTGS-u	1,308	1,184
Obračun naloga u DNS-u	451	419
Obračun naloga državnog trezora	1,771	1,604
Obračun naloga za uplate javnih prihoda	284	275
Gotovinske uplate i isplate preko računa klijenata	268	251
Izdavanje i izvršavanje naloga za prinudnu naplatu	441	398
Registrowanje državnih zapisa	626	487
Servisiranje ino duga	343	240
Kontrola poslovanja banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	1,098	1,060
Usluge kreditnog biroa	411	432
Transferi preko računa CBCG u inostranstvu	6	60
Ostale naknade	64	13
	<u>7,336</u>	<u>6,667</u>

Banka, za vršenje usluga koje obavlja, naplaćuje naknade u visini i na način utvrđen Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja CBCG („Sl. list CG“ broj 29/11,22/12 i 58/13).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA (nastavak)

b) Rashodi naknada

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2013.	2012.
Unošenje i iznošenje efektive	139	102
Registrowanje državnih zapisa	70	50
Platni promet	12	9
Troškovi naknada	6	18
	<u>227</u>	<u>179</u>

8. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2013.	2012.
Operativni lizing poslovnog prostora	182	188
Prodaja mjeničnih blanketa	315	338
Prodaja plemenitih metala	11	23
Naplaćena otpisana potraživanja	22	85
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove	247	159
Ostali prihodi	109	8
	<u>886</u>	<u>801</u>

9. KURSNE RAZLIKE, NETO

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2013.	2012
<i>Pozitivne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	303	385
- Gotovina u trezoru	7	15
- Računi MMF-a u zemlji	6	7
	<u>316</u>	<u>407</u>
<i>Negativne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	(328)	(397)
- Gotovina u trezoru	(16)	(14)
- Računi MMF-a u zemlji	(3)	(6)
	<u>(347)</u>	<u>(417)</u>
	<u>(31)</u>	<u>(10)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

10. GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU, NETO

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2013.	2012.
Dobici od prodaje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	3	92
Gubici od prodaje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	(1,225)	(422)
	<u>(1,222)</u>	<u>(330)</u>

11. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2013.	2012.
Troškovi bruto zarada	3,903	3,676
Troškovi doprinosa na teret poslodavca i zaposlenog	1,724	1,720
Ostala primanja zaposlenih	519	586
	<u>6,146</u>	<u>5,982</u>

12. OPŠTI TROŠKOVI POSLOVANJA

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2013.	2012.
Troškovi materijala	96	103
Troškovi goriva i energije	157	171
Troškovi reklame i propagande	19	16
Troškovi naknada po ugovorima o djelu	11	46
Troškovi primanja članova Savjeta guvernera i Odbora za reviziju	78	86
Druge naknade fizičkim licima	55	59
Troškovi stručnih usluga	22	24
Troškovi održavanja imovine	369	367
Troškovi osiguranja imovine	12	20
Troškovi telekomunikacija i PTT troškovi	270	274
Troškovi poreza	13	17
Troškovi amortizacije	694	669
Troškovi humanitarnih aktivnosti	278	139
Troškovi reprezentacije	43	43
Troškovi seminara	116	111
Rezervisanja po osnovu sudskih sporova (Napomena 33)	361	65
Ostali troškovi poslovanja	326	306
	<u>2,920</u>	<u>2,516</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

13. GOTOVINA I DEPOZITI PO VIĐENJU

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Gotovina u trezoru i blagajni:		
- u EUR	30,735	23,525
- u stranoj valuti	25	57
	<u>30,760</u>	<u>23,582</u>
Kamatonosni depoziti po viđenju	45,289	70,713
Nekamatonosni depoziti po viđenju-strana valuta	186	231
Nekamatonosni depoziti po viđenju-EUR	28	29
	<u>76,263</u>	<u>94,555</u>

Sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine, CBCG ima položene kratkoročne kamatonosne depozite po viđenju na računima kod centralnih i poslovnih banaka u inostranstvu u iznosu od EUR 45,289 hiljada. Banka je na ova sredstva ostvarila prihode od kamate, na godišnjem nivou Eonia minus 10 bps.

14. OROČENI PLASMANI KOD STRANIH BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Kratkoročno oročeni depoziti kod centralnih banaka	192,242	108,469
Potraživanja za kamatu na kratkoročno oročene depozite	24	15
	<u>192,266</u>	<u>108,484</u>

Oročeni plasmani kod stranih banaka imaju rok dospijeca od jednog do tri mjeseca.

15. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU I DO DOSPIJEĆA

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u iznosu od EUR 101,769 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačke, holandske, francuske, austrijske i finske Vlade sa ročnošću od jedne do tri godine.

Finansijska sredstva do dospijeca u iznosu od EUR 16,589 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačkih federalnih pokrajina i agencijskih HOV.

16. SREDSTVA KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Sredstva rezervi kod MMF-a (Napomena 27)	7,374	7,695
Nota za članstvo u MMF-u (Napomena 27)	23,273	24,283
Alokacija SDR (Napomena 27)	29,034	30,173
Obračunata kamata (Napomena 27)	296	274
Nadoknada za držanje sredstava (Napomena 27)	118	135
	<u>60,095</u>	<u>62,560</u>

Odbor MMF-a je 2007. godine utvrdio visinu članske kvote za Crnu Goru u iznosu od 27,500 hiljada specijalnih prava vučenja (Special Drawing Rights – SDR). Crna Gora je uplatila 24% od svoje kvote u gotovini, a preostali dio je izmiren izdavanjem note za članstvo od strane Ministarstva finansija.

Vrijednost uplaćenih sredstava na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 7,374 hiljadu, dok vrijednost note iznosi EUR 23,273 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

17. KREDITI I AVANSI

Kredit i avansi sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od EUR 1,039 hiljade odnose se na kredite za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u CBCG (na dan 31. decembra 2012. godine: EUR 1,064 hiljada krediti za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u CBCG).

Kredit i avansi za rješavanje stambenih potreba zaposlenih izdati su, u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odlukama Komisije za stambena pitanja, pod sljedećim uslovima:

- krediti zaposlenima su beskametni sa grejs periodom od godinu ili dvije godine i sa rokom dospijeca od 30 i 35 godina;
- u cilju zaštite od kreditnog rizika, zaposleni su u toku trajanja grejs perioda dužni da zaključe i ovjere kod nadležnog organa ugovor o hipoteci u korist CBCG do konačne otplate kredita.

18. POTRAŽIVANJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Potraživanja po osnovu platnog prometa	243	220
Potraživanja po osnovu izvršavanja naloga prinudne naplate	426	365
Potraživanja po osnovu naknada za kontrolu banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	331	308
Potraživanja po osnovu naknada za izvršavanje poslova fiskalnog agenta	627	487
Potraživanja za unaprijed plaćene troškove	204	181
Potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove	123	151
Potraživanja od zaposlenih	55	99
Ostala potraživanja	322	271
	<u>2,331</u>	<u>2,082</u>

19. INVESTICIONE NEKRETNINE

	U hiljadama EUR	
	Investicione nekretnine	
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januara 2012. godine		2,387
Prenos na osnovna sredstva		(300)
Stanje, 31. decembra 2012. godine		<u>2,087</u>
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januara 2012. godine		9
Amortizacija		35
Prenos na osnovna sredstva		(6)
Stanje, 31. decembra 2012. godine		<u>38</u>
Stanje, 1. januara 2013. godine		2,087
Prenos sa nekretnine, postrojenja i opreme		940
Stanje, 31. decembra 2013. godine		<u>3,027</u>
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januara 2013. godine		38
Amortizacija		31
Stanje, 31. decembra 2013. godine		<u>69</u>
Sadašnja vrijednost		
- 31. decembra 2013. godine		<u>2,958</u>
- 31. decembra 2012. godine		<u>2,049</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2013. godine

20. NEMATERIJALNA ULAGANJA

U hiljadama EUR
Nematerijalna
imovina

Nabavna vrijednost

Stanje, 1. januara 2012.	287
Stanje, 31. decembra 2012.	<u>287</u>

Ispravka vrijednosti

Stanje, 1. januara 2012.	14
Amortizacija	<u>54</u>
Stanje, 31. decembra 2012.	<u>68</u>

Nabavna vrijednost

Stanje, 1. januara 2013.	287
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>287</u>

Ispravka vrijednosti

Stanje, 1. januara 2013.	68
Amortizacija	<u>54</u>
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>122</u>

31. decembra 2013.	<u>165</u>
31. decembra 2012.	<u><u>219</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2013. godine

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U hiljadama EUR				
	<u>Zemljište</u>	<u>Zgrade</u>	<u>Oprema</u>	<u>Osnovna sredstva u pripremi</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2012. godine	3,703	21,483	1,219	938	27,343
Povećanja	-	-	-	283	283
Prenos	-	64	219	(283)	-
Prenos sa investicionih nekretnina	-	300	-	-	300
Otuđenja	-	-	(9)	-	(9)
Otpis	-	-	(6)	-	(6)
Stanje, 31. decembra 2012. godine	<u>3,703</u>	<u>21,847</u>	<u>1,423</u>	<u>938</u>	<u>27,911</u>
Stanje, 1. januara 2013. godine	3,703	21,847	1,423	938	27,911
Povećanja	-	-	-	424	424
Prenos sa/na	-	63	346	(409)	-
Prenos na investicione nekretnine	-	-	-	(940)	(940)
Otuđenja	-	-	(24)	-	(24)
Otpis	-	-	(1)	-	(1)
Stanje, 31. decembra 2013. godine	<u>3,703</u>	<u>21,910</u>	<u>1,744</u>	<u>13</u>	<u>27,370</u>
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2012. godine	-	90	50	-	140
Amortizacija	-	358	222	-	580
Prenos sa investicionih nekretnina	-	6	-	-	6
Otuđenja	-	-	(4)	(2)	(6)
Stanje, 31. decembra 2012. godine	<u>-</u>	<u>454</u>	<u>268</u>	<u>(2)</u>	<u>720</u>
Stanje, 1. januara 2013. godine	-	454	268	(2)	720
Amortizacija	-	365	243	-	608
Otuđenja	-	-	(8)	(1)	(9)
Stanje, 31. decembra 2013. godine	<u>-</u>	<u>819</u>	<u>503</u>	<u>(3)</u>	<u>1,319</u>
Sadašnja vrijednost					
- 31. decembra 2013. godine	<u>3,703</u>	<u>21,091</u>	<u>1,241</u>	<u>16</u>	<u>26,051</u>
- 31. decembra 2012. godine	<u>3,703</u>	<u>21,393</u>	<u>1,155</u>	<u>940</u>	<u>27,191</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Osnovna sredstva i investicione nekretnine CBCG su procijenjene na dan 30. septembra 2011. godine od strane nezavisnih procjenitelja DOO Reviko, Podgorica. Pozitivan efekat procjene u iznosu od EUR 8,080 hiljada iskazan je u korist revalorizacionih rezervi u okviru kapitala u 2011. godini, dok je negativan efekat priznat u iskazu o ukupnom rezultatu u iznosu od EUR 9 hiljada.

Na kraju 2013. godine su neke rezerve prenijete i dok se sredstvo koristi. Iznos prenijete rezerve predstavlja razliku između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva. Iznos prenijete rezerve na neraspoređenu dobit iznosi EUR 198 hiljada.

22. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA OD ZAPOSLENIH

Dugoročna potraživanja od zaposlenih u iznosu od EUR 1,729 hiljada predstavljaju unaprijed plaćene beneficije zaposlenih, dobijene kao razlika između preostalog nominalnog iznosa beskamratnih stambenih kredita datih zaposlenima i amortizovane (fer) vrijednosti kredita na dan bilansa (Napomena 17). Iznos se amortizuje kroz naplatu kredita od zaposlenih tokom radnog staža zaposlenih u Banci.

23. ZALIHE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Zalihe materijala i sitnog inventara	20	30
Zalihe mjeničnih blanketa	21	-
Zalihe neposredno unovčivog srebra	14	22
Jubilarni zlatnici i srebrenjaci	7	7
Crnogorski kovani novac	538	546
	<u>600</u>	<u>605</u>

24. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Bibliotečki fond	224	219
Osnivačka ulaganja	89	114
	<u>313</u>	<u>333</u>

Osnivačka ulaganja na dan 31. decembra 2013. godine odnose se na ulaganja u kapital Centralne depozitarne agencije a.d., Podgorica u iznosu od EUR 89 hiljada. Ulaganja su vrednovana po nabavnoj vrijednosti.

25. RAČUNI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Depoziti po viđenju	172,352	110,344
Obavezna rezerva u zemlji	72,031	94,306
Obavezna rezerva u inostranstvu	77,886	34,444
Oročeni depoziti	34,874	27,851
	<u>357,143</u>	<u>266,945</u>

Obavezna rezerva poslovnih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine se utvrđuje u skladu sa regulativom CBCG odnosno Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG („Sl. list CG”, br. 35/11,22/12,61/12 i 57/13). U skladu sa navedenim, poslovne banke obračunavaju obaveznu rezervu zna depozite po viđenju i oročene depozite.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

25. RAČUNI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA (nastavak)

Obaveznu rezervu poslovne banke obračunavaju primjenom stope od:

- 9.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%.

Savjet Centralne banke Crne Gore 12.04.2012. godine donio je Odluku o dopuni Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG. Poslovne banke mogu do 35% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Na osnovu Odluke o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka (donijetoj 28.11.2012) obračunatu obaveznu rezervu poslovne banke izdvajaju na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune CBCG u inostranstvu. Na 15% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve poslovne banke, CBCG obračunava kamatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Ova odluka je stupila na snagu 08.01.2013. godine. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Banke mogu za održavanje dnevne likvidnosti da koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, poslovna banka ne plaća naknadu. Poslovna banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom CBCG.

26. RAČUNI VLADE I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Računi Vlade	4,964	16,649
Računi ostalih državnih organizacija	76	146
	5,040	16,795

Vlada, državne organizacije i druge organizacije imaju svoje obračunske račune kod Centralne banke preko kojih učestvuju u domaćem platnom prometu.

27. OBAVEZE PREMA MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Depoziti kod MMF-a (Napomena 16)	36,822	38,277
Račun broj 1	78	82
Račun broj 2	1	1
Nota – račun broj 3 (Napomena 16)	23,273	24,283
	60,174	62,643

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

27. OBAVEZE PREMA MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU (nastavak)

Depoziti kod MMF-a u iznosu od EUR 36,822 hiljadu sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine, sastoje se iz sljedećeg:

- rezervi kod MMF-a u iznosu od EUR 7,374 hiljadu (Napomena 16), što predstavlja uplatu gotovine u iznosu 24% kvote od SDR 27,500 hiljada kursirane kursom na dan bilansa,
- alokacije SDR od strane MMF-a na Crnu Goru kao zemlju članicu u 2009. godini, u iznosu od SDR 25,822 hiljade, što na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 29,034 hiljada (Napomena 16),
- obračunate kamate u iznosu od EUR 296 hiljada (Napomena 16) i
- nadoknade za držanje sredstava u iznosu od EUR 118 hiljada (Napomena 16).

Račun broj 1 se koristi za poslovne transakcije MMF-a, dok se račun broj 2 koristi za plaćanja operativnih troškova MMF-a u valuti zemlje članice.

28. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Obaveze za kamatu na obaveznu rezervu banaka	7	25
Primljeni avansi	307	306
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 33)	504	389
Pasivna vremenska razgraničenja	80	124
Ostale obaveze	105	158
	<u>1,003</u>	<u>1,002</u>

29. KAPITAL

Članom 11. Zakona o CBCG („Sl. list CG“ 40/10, 41/10 i 6/13) propisano je da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi. Članom 12. istog Zakona je definisano da CBCG ima osnovni kapital u visini od EUR 50,000 hiljada.

Prelaznim i završnim odredbama Zakona (član 90.) navedeno je da će se osnovni kapital obezbijediti iz osnivačkog kapitala utvrđenog Zakonom o CBCG („Sl. list RCG“ 52/00,53/00,47/01 i 4/05) i iz generalnih rezervi kojima je CBCG raspolagala na dan stupanja na snagu novog Zakona o CBCG, a nedostajući iznos sredstava obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Osnovni kapital CBCG na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 40,000 hiljade i u cjelosti ima novčani oblik. Nedostajući iznos osnovnog kapitala na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 10,000 hiljada.

Rezerve CBCG sastoje se iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Ukupan kapital na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 58,808 hiljada.

Struktura kapitala prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Osnovni kapital	40,000	39,648
Opšte rezerve	634	500
Specijalne rezerve	263	263
Revalorizacione rezerve	17,219	18,746
Neraspoređeni dobitak	207	212
Neto dobitak tekuće godine	485	761
Ukupan kapital	<u>58,808</u>	<u>60,130</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

29. KAPITAL (nastavak)

Neto dobit ili gubitak CBCG utvrđuje se za svaku finansijsku godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Saglasno članu 68. Zakona o CBCG, dobit za raspodjelu određuje se tako što se od neto dobiti oduzmu nerealizovani revalorizacioni dobiti, a dodaju nerealizovani revalorizacioni dobiti koji su bili oduzeti od neto dobiti prethodnih godina, a koji su realizovani u tekućoj godini.

Tako utvrđena dobit za raspodjelu raspoređuje se u opšte rezerve u visini od 50% ostvarene dobiti, dok nivo opštih rezervi ne dostigne 10% ukupnih finansijskih obaveza CBCG. Dio dobiti za raspodjelu se može rasporediti i u specijalne rezerve, u visini koju utvrdi Savjet CBCG, a njihova visina može iznositi najviše 10% utvrđene dobiti za raspodjelu. Preostali iznos dobiti za raspodjelu čini prihod budžeta Crne Gore, prema Zakonu o CBCG.

Dana 8. aprila 2011. godine potpisan je Protokol o načinu obezbjeđenja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, između Ministarstva finansija, s jedne strane i CBCG, s druge strane. Protokolom je konstatovano da osnovni kapital CBCG sa stanjem na dan 31. decembra 2010. godine iznosi EUR 2,556 hiljada; da generalne rezerve sa stanjem na dan 31. decembra 2010. godine iznose EUR 31,286 hiljada, te da nedostajući iznos sredstava osnovnog kapitala CBCG koji treba obezbijediti iz budžeta Crne Gore iznosi EUR 16,158 hiljada. Potpisnici su se saglasili da se, zbog visine nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG koji treba obezbijediti iz budžeta Crne Gore, ovaj iznos ne može obezbijediti jednokratnom uplatom, te su se sporazumjeli da se taj iznos sredstava obezbijedi na način da se dio dobiti CBCG, koji bi, u skladu sa odredbama člana 69. Zakona o CBCG, godišnje činio prihod budžeta Crne Gore, preusmjerava u osnovni kapital CBCG, do dostizanja zakonom utvrđenog iznosa.

Dana 22. januara 2013. godine potpisan je Protokol o privremenoj obustavi primjene Protokola o načinu obezbjeđenja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, između Ministarstva finansija, s jedne strane i CBCG, s druge strane, kojim je utvrđeno da se odgovarajući dio dobiti Centralne banke Crne Gore za 2012. i 2013. godinu ne preusmjerava u osnovni kapital Centralne banke, već da se uplaćuje u budžet Crne Gore.

Savjet CBCG je dana 05. aprila 2013. godine donio Odluku o raspodjeli dobiti CBCG za 2012. godinu. Neto dobit CBCG za 2012. godinu je iznosila EUR 761 hiljada. Dobit za raspodjelu je iznosila EUR 972 hiljade i raspodijeljena je na sljedeći način:

- u opšte rezerve – 50% u iznosu od EUR 486 hiljada
- kao prihod budžeta Crne Gore – 50% u iznosu od EUR 486 hiljada.

Savjet CBCG je dana 05. aprila 2013. godine donio Odluku o povećanju osnovnog kapitala CBCG u iznosu od EUR 352 hiljada iz opštih rezervi.

U skladu sa Protokolom o načinu izmirivanje međusobnih obaveza broj 0102-1766/1 od 12. aprila 2013. godine potpisanog između CBCG i Ministarstva finansija Crne Gore, izvršeno je prebijanje obaveze CBCG da, u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti broj 0101-4014/44-3-2013 od 05. aprila 2013. Godine, uplati na račun Budžeta sredstva u iznosu od EUR 486 hiljada i potraživanja koje CBCG ima od Ministarstva finansija po osnovu Ugovora obavljanju bankarskih poslova i usluga u vezi sa sprovođenjem odluka o državnom dugu od 25. Septembra 2001. godine, u iznosu od EUR 486 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Strane se smatraju povezanim ukoliko jedna strana ima mogućnost kontrole ili značajnog uticaja na poslovanje druge strane u donošenju finansijskih ili poslovnih odluka. CBCG ima odnos povezane strane sa Vladom Crne Gore što uključuje i sve državne institucije.

Pregled potraživanja i obaveza, kao i prihoda i rashoda, i vanbilansne evidencije iz odnosa sa povezanim licima na dan 31. decembra 2013. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2013.	U hiljadama EUR 31. decembar 2012.
Potraživanja i obaveze		
<i>Potraživanja</i>		
Potraživanja za naknade i ostala potraživanja od Vlade	745	622
	745	622
<i>Obaveze</i>		
Računi Vlade i ostalih državnih institucija	5,040	16,798
	5,040	16,798
Obaveze, neto	(4,295)	(16,176)
Prihodi i rashodi		
<i>Prihodi</i>		
Prihod od naknada i provizija od Vlade	2,571	2,425
	2,571	2,425
<i>Rashodi</i>		
Rashodi kamata od Vlade	(1)	(30)
	(1)	(30)
Prihodi, neto	2,570	2,395
Vanbilansna evidencija		
Sredstva Fonda za zaštitu depozita Crne Gore	-	2,500
	-	2,500

Tokom 2013. godine, bruto naknade isplaćene ključnom menadžmentu iznose EUR 190 hiljade (2012. godine: EUR 243 hiljada).

Tokom 2013. godine članovima Savjeta Centralne banke, koji nijesu u stalnom radnom odnosu, isplaćene su naknade u bruto iznosu od EUR 66 hiljada (2012. godine: EUR 69 hiljada).

Savjet Centralne banke, donio je 27.02.2013. godine Odluku o izmjeni odluke o primanjima i drugim pravima članova Savjeta Centralne banke Crne Gore, kojom se naknada članovima Savjeta Centralne banke Crne Gore umanjuje za 10%.

31. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	31. decembar 2013.	U hiljadama EUR 31. decembar 2012.
Gotovina i depoziti po viđenju	76,263	94,555
Kratkoročno oročeni plasmani kod stranih banaka	192,266	108,484
	268,529	203,039

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2013. godine

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA ISKAZA O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Savjet Centralne banke, donio je Odluku o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore. U Odluci o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13) član 17a mijenja se i glasi:

Izuzetno od odredaba čl. 8 i 12 ove odluke, do 31. decembra 2014. godine:

- banka može do 30% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana;
- banka može do 13% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 91 dan;
- na 7% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa članom 7 stav 1 ove odluke i alinejom 1 ovog člana Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.“

Ova odluka se primjenjuje od 01. januara. 2014. godine.

Savjet Centralne banke, donio je Odluku o izmjenama Odluke o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka Crne Gore.

U Odluci o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 29/11, 22/12 i 58/13), tarifni broj 2: kontrola banaka u tarifnom stavu 2.17 kolona 3 mijenja se i glasi: od ukupnog iznosa aktive svih banaka, filijala stranih banaka, mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija u Crnoj Gori, na kraju godine koja prethodi godini koja se obračunava nakanada. Naknade po tarifnom stavu 2.17. naplaćuju se mjesečno, na osnovu privremenog obračuna, a konačni obračun ukupne godišnje naknade za kontrolu vrši se na kraju godine za koju se obračunava naknada.

Ova odluka se primjenjuje od 01. januara. 2014.godine.

33. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2013. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica.

Povremeno i u okviru normalnog poslovanja CBCG prima zahtjeve za nadoknadu šteta. Na osnovu sopstvene procjene i procjene internih profesionalnih savjeta, rukovodstvo je mišljenja da može doći do gubitaka po osnovu sudskih procesa i shodno tome, rezervisanje po tom osnovu je sadržano u ovim finansijskim iskazima, u iznosu od EUR 504 hiljade, sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine (Napomena 28). Od ukupnog iznosa, na stambene sporove odnosi se EUR 130 hiljada, dok se na imovinsko – pravne sporove odnosi EUR 374 hiljade.

Na osnovu mišljenja Direkcije za pravne poslove i podršku poslovanju da postoji rizik gubitka sporova, CBCG je u 2013. godini iskazala troškove rezervisanja u iznosu od EUR 114 hiljada (Napomene 8 i 12).

34. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija iskaza o finansijskoj poziciji u EUR na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine bili su:

	<u>31. decembar</u> <u>2013.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2012.</u>
USD	1.3783	0.7586
CHF	1,2259	0.8278
GBP	0,8364	1.2241
SDR	1,1173	1,1658